

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 39)

„Gazeta” ieșe în dă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
ADMINISTRAȚIUNEA PIAȚA MARE NR. 30
Târgul Inului Nr. 30 etajul I.
L: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dnuș: în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Administrația, Administrația,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Serioși refuzămote nu se
primesc. — Manuscrispe nu se
returnez.
INSERȚATE se primesc la Admi-
nistrația în Brașov și la ar-
hivăle Birourii de anuțuri:
în Viena: H. Dvora, Henschel
Buda: Budai, Moser, A. Oppel
Hamburg: Anton Oppel, J.
Dumec. în Budapesta: A. V.
Goldberg, Eckstein, Barna; în
București: Agence Havas, Su-
scriturile de România; în Ham-
burg: Karoly & Lehmman.
Prețul inserțiilor: o serie
comand pe o coloană 8 cr. și
în sus, timbru pentru o publi-
citate. Publicări mai dese după
țară și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
costă 10 cr. sau 80 bani.

Nr. 215.—Anul LIX.

Brașov, Duminecă 29 Septembrie (11 Octombrie)

1896.

Alegerile dietale.

Lunia trecută, precum șcim, a fost disolvată dieta unghurască și, dată după aceea, s'au publicat decretul, prin care se pune ca termen pentru alegeri dietale zilele dela 28 Octombrie până la 6 Noembrie st. n. er noua dietă s'a convocat de către Majestatea Sa pe ziua de 23 Noembrie a anului curent.

Ne aflăm așa-déră în ajunul nouelor alegeri. Și ce însemnă această pentru Maghiari, ca și pentru noi, cetățenii de a doua mână, séu — cum ai dice mai la înțeles — de după ușă, o sciu cetitorii noștri destul de bine.

De astă-dată lupta între partidele maghiare la alegeri va fi mai înfocată și mai crâncenă ca orî și când în anii de mai înainte. Póte că așa se și cere spre mărirea anului milenar, care reamintesc caracterul lacom și violent al viței asiatică arpadiane, încuscrită acum și cu vița speculantă a perciunaților.

Ca să aibă cine-va o idee, cam la ce se așteptă inșe-și partidele opoziționale maghiare dela nise alegeri conduse de un Banffy, amintim aici, că diarul „partidei populare” „Alkotmány” s'a rugat deja de pe-acuma de toți ómenii din opoziția, ca să ia la protocol tóte abuzurile, volnicile și fărădelegile, ce se vor sévêrși de către cei dela putere și să li-le trimită, ca după alegeri să le traducă în tóte limbile europene, să le edea în tom separat și să le lătescă, ca să vadă lumea civilizată, ce grozăvenii sévêrșesc sistemul „liberal” unghuresc ca să se țină la putere.

Dér nu este nici chiámarea, nici datoria noastră de-a ne îngriji de capetele, ce și-le vor sparge Ungurii între ei la alegeri, ci ceea ce ne privește este să ne ferim noi inși-ne, ca să nu ajungem cumva între cei ce

se bat și s'o pățim mai réu decât ei. Omul cuminte în casurî de astă-fei de încăerări se dá la o parte și își caută de trebă. Cam așa trebuie să facem și noi Români în fața bătăii dintre partidele maghiare.

Parlamentul séu dieta inșe, după tóta legea și dreptatea, n'ar trebui să fiă obiect de cértă numai între Ungurî, care să fiă mai tare peste dietă și prin aceea în țéră, ci ar trebui să fiă într'adevêr adunarea tuturor celor, pe cari întréga poporațiune a statului, adecă tóte popórele ei fără deosebire, i-au trimis ca să le reprezente, să le apere și păzescă interesele în statul țerei.

Așa-ceva inșe la noi, în „ország”-ul milenar, nu s'a pomenit și nu se pomenesc. Drepturile și dreptatea nu-s de nasul „Valahilor”, díe cei ce de mult au pus mâna pe sacul cu grăunțele. Ei impart și n'ar fi Ungurî de-ai lui Arpad și Tuhutum, decă ar mai face și altora parte afară de ei. Cu Români au fost gata tot-déuna să se împace, dér numai așa, ca ei să îmbuce, ér noi să înghițim gol.

Când se tracteză, ca să se alégă trimiși poporului, ca să esereite dreptul de suveranitate al lui alături cu capul statului, ar trebui, fără 'ndoelă, să fiă luați în considerare și cele trei milioane și mai bine de Români, cari când e vorba de dări, plătesc până se spetesc, și când e vorba de vêrsare de sânge pentru tron și patriă, îngrășe cele câmpurî de bătălii, cu a căror gloriă se împodobesc apoi străinii.

Sub guvernele unghuresci inșe nu numai că nu s'a ținut sémă de această cerință mare a dreptății, dér am ajuns acum, după 28 de ani de „părintescă” ablăduire unghurescă, ca să nu mai ne fiă iertat de-a ne întruni și noi, cum ne am întrunit până acuma, ca să ne sfătuim în liniște

și pe cale legală, cum se ne apêram mai bine limba, naționalitatea și cultura noastră față cu politica cutropitoare de maghiarisare.

Conferență națională nu ne-au mai lăsat să ținem astă-primăvară și până în ziua de astăđi ministrul încă nici n'a răspuns la recursul, ce 'i s'a înaintat contra opririi volnice. Intr'aceea prigonirea față cu elementele noastre naționale merge strună și nasce unul după altul procesele politice cele mai hidóse, ér orî-ce nevoieș de dirigêtor cuteză a ne spune în față, că noi n'avem ce căuta aici, în această țéră, ca Români, cu politică națională românescă, ci, decă vrem să ne întrunim și să alegem, să ne alăturăm la partidele maghiare și să mergem să sărutăm mânilé și picioarele lui Banffy, ca mulțămire că nu ne mai lasă să trăim și să ne mișcăm nici cât ne a lăsat dascălul și patronul séu de odinioară Tisza Kalman.

În astfel de împrejurări nu-i ușor pentru noi Români să ne ținem la înălțimea datoriei noastre naționale. Dér suntem un popor trecut prin multe încercări, tot-déuna inșe acestea ne-au găsit uniți cu credință și cu iubire neștrămutată în jurul stégului nostru național, bravând tóte prigonirile și nedreptățile.

Astfel Dumneđeu ne va ajuta și acum să fim una în cugete și simțiri, gata de-a apêra drepturile și onórea noastră națională. Lupta, ce ne așteptă, e grea, pentru-că vom avé să dăm pept cu mari intrigi și ispite, presiuni și corupțiuni, cu desfășurarea forței brutale față cu alegătorii noștri, cu scop numai și numai pentru a-i face să servescă cauza asupritorilor și să se facă codoriște la toporul lor.

În fața acestor uneltiri, poporul nostru trebuie să aibă în vedere, că noi Români în conferențele noastre

naționale am hotărît să fim tot-déuna una și nedespărțiți, pe basa programului nostru național; am hotărît față cu alegerile dietale pasivitate absolută a tuturor Românilor din Transilvania și Ungaria. Cu alte cuvinte, să nu luăm parte la alegeri până când vom fi tractați atât de dușmănos și vitreg în tóte privințele.

Până ce o altă conferență națională, întrunită pe aceleași base ca conferențele trecute, nu va lua vre-o nouă hotărîre, rămân în vi-góre și datorî suntem cu toții să respectăm cu tóta conșciențiositatea hotărîrile conferențelor de mai înainte, avênd mereu în vedere că numai în unire și solidaritate mergênd înainte cu toții, putem să impunem dușmanilor noștri, numai astfel putem să satisfacem chiámarei noastre naționale.

Partidul lui Strossmayer și alegerile. Se lățise fama, că partidul croat al episcopului Strossmayer din Djakovar se va abținé dela viitórele alegeri pentru dietă. Depeși sosite în urmă anunță inșe, că membri partidului ținură, sub presidenția episcopului, mai multe conferențe, în care în fine se hotărî participa-rea activă la alegeri; partidul crede, că va puté obținé cel puțin opt mandate de deputat.

Ocuparea scaunelor episcopesci vacante. De present în Ungaria se află trei scaune episcopesci vacante, adecă scaunele din Lugoș, Rosenau și Cinci biserici. Diarul „Alkotmány” anunță, că scaunele acestea până la Crăciun de sigur se vor ocupa. Numirea episcopilor a întârziat din cauză, că „guvernul n'a aflat candidat potrivit pentru scaunul episcopesc din Lugoș”. Se vede dér, că acum „a aflat”.

MOLETONUL „GAZ. TRANS.”

Din Constanța.

— Dedic. D-rei N. B. —

Lângă țermul mării line
Ca al ceriului albastru,
Șede Nina 'n braț la mine
Mai lucindă ca un astru.

Luna-și lasă-asale rațe
De-o palóre argintie
Peste sinul ei să cađe
Tip frumos din poesie.

Marea 'n față se întinde
Cu al ei nemărginit
Dênsa 'n brațe mă cuprinde
Sunt atât de fericit!

Luna după deal apune
Și zimbînd ne părăsesce
Numai marea ne mai spune
Chinurile, ce-o muncesce.

Nóptea e de tot târđie,
Nina stă visând în brață
Pe când marea azurie
Ne șoptesce: „i diminêță”.

Inucresci. V. H. Hâncu.

Din biografiile scriitorilor români.

Între cele 85 de volume, ce-au apărut până acum din „Biblioteca pentru toți”, se află unul mai nou (al 85-lea), care cuprinde biografiile a 18 scriitori români dintre cei mai cu renume.

Ar fi greu de-a spune, care dintre cele 85 de volume apărute, până acum în această prețioasă bibliotecă, este mai interesant și mai de valóre, de órece d-l Dumitru Stăncescu, sub a căruia direcțiã apare această bibliotecă, a fost până acum atât de norocos în alegerea materiilor de tipărire, încât nici despre unul din cele 85 de volume amintite mai sus nu se póte dice că dóră ar fi fost de prisos. Biblioteca întrégă este o comóră neprețuită de scrieri alese și folositoare, care n'ar trebui să lip-sescă din casa nici unui Român iubitor de carte. Operele celor mai celebri autori români și străini ni-se presentă în această valoróșă bibliotecă într'o limbă românescă clară și ușoră, întocmită pentru priceperea fiã-căruia. În ea găsim scrieri privitoare la artă, biografii ale ómenilor mari, educațiune, elocință, geografía, istoriã și moravuri, literatură populară, novele, poesii, romane, satire, teatru, diferite scrieri scien-

tifice etc. Cu un cuvênt, cele 85 de numere apărute până acum ne presentă o bibliotecă bogată și bine alésă, în care orî-ce om póte să găsească lectura predilectă lui, fără temerea, de-a fi pierdut timpul cu o lectură nefolositoare.

Se află inșe printre aceste volume unele, mai ales, cari pentru fiã-care Român cu carte sunt de o trebuință indispensabilă. Între acestea am puté numêra și volumul mai nou, al 85-lea, despre care am amintit mai sus.

Autorul acestui volum, întitulat „Din biografiile scriitorilor români”, este d-l profesor din România Gheorghe Adamescu, cunoscut publicului nostru din mai multe lucrări literare ale sale de netăgăduită valóre, între cari și o istoriã a literaturii române. În volumul, de care vorbim, d-l Adamescu descrie viața și faptele a 18 scriitori de mare renume în literatura noastră, pe cari dator este să-i cunóscă fiã-care Român, ca pe tot atâtea pilde strălucite de abnegațiune, de jertfă și de muncă pentru binele și fericirea neamului. Acești nemuritori bărbați sunt: Miron Costin, Nicolae Costin, Ioan Neculce, Ienache Văcărescu, Dumitru Cantemir, George Șincai, George Lazăr, Eliad Rădulescu, George

Asachi, Andrei Mureșianu, Costache Negruzzi, Nicolae Bălcescu, Dumitru Bolintinean, Grigore Alexandrescu, Vasile Alexandri, Anton Pann, Ioan Creangă și Alexandru Odobescu.

Din biografiile amintite reproducem aici în estras următoarele:

George Șincai

George Șincai s'a născut la 1753 la Șamșud (pe Câmpia) și a murit la 1816.

După ce studiã la Clușiu și la Blașiu, fú numit în anul 1773 profesor de retorică la școala din Blașiu, ér la 1774, prin stăruința lui Igaț Dorobanț, fú trimis de către mitropolitul Grigore Maior, împreună cu Petru Maior, la colegiul pentru răspândirea credinții catolice (*de propaganda fide*) din Roma, unde stete șese ani și luã doctoratul în filosofía și teologiã.

Aci la Roma culesc de prin bibliotecă, grația producțiunii cardinalului Stefan Borghia, documente relative la istoria Românilor.

Intorcându-se, întêlni pe Samuil Micu la Viena și cu el publică gramatica din 1780.

După ce ocupă funcțiunea de director al școalelor greco-catolice din Transil-

Țarul în Franța.

„Lonia trecută puternicul domnitor al Rușilor, Țarul Nicolae II, însoțit de nevastă-sa Maria Feodorovna și de o suită splendidă, a pășit pe pământul Franței la Cherbourg, unde sosise din Anglia. Aci fu întâmpinat de flota franceză, între buibuitul tunurilor așezate la malul mării. La Țerș Țarul și Țarina fură salutați de președintele republicii Faure și suita sa.

În Cherbourg se dete în onôrea Țarului un prând festiv, după care părechea imperială rusescă plecă la Paris, unde sosi Marți la 10 ó, a. m.

Intrarea în Paris a împăratului și împărătesei rusești s'a săvârșit cu atâta pompă și splendore, încât toți martorii oculari spun, că Parisul, care a mai primit pe ne-numărați domnitori, nici unuia nu ia făcut atâta cinste și onôre ca actualului Țar, despre care se susține, că e aliatul Franței. Entusiasmul poporului francez era la culme. Sutele de mii postate pe stradele capitalei franceze nu mai încetau de-a aclama pe Majestatele rusești.

Țarul și Țarina luară cartir în ambasada rusescă, unde îndată după sosire se făcură mai multe prezentări. Tot în ziua sosirii Țarul făcú o vizită președintelui republicii, d-lui Felix Faure, și luă parte, împreună cu Țarina, la prândul festiv dat în onôrea sa în palatul Elysée.

Atât la prândul din Cherbourg, cât și la cel din Elysée se ținură toaste oficiale din partea Țarului și a președintelui Faure, accentuându-se în ele prietnia ruso-franceză.

Țilele de Marți și Miercuri fură apoi destinate diferitelor visite și serbari, dintre cari mai strălucită a fost punerea pietrei fundamentale la podul ce se va numi podul-Alexandru.

Țarul și Țarina pretutindeni unde se arătau erau primiți cu aplauze frenetice de publicul imens, așa încât Suveranii de repetite-ori își esprima adença lor mulțumită pentru primirea estra-ordinar de splendidă. La reprezentăția teatrală festivă de Miercuri s'era Țarul se esprima chiar, că nu de ultima dată petrece în Paris.

În fine alaltăeri la amedii părechea imperială rusescă, însoțită de președintele Faure părăsi Parisul, plecând spre Versailles. Călătoria Țarului până la Versailles fu un adevărat mers triumfal. Poporul se puse în șpalier de-a lungul stradelor, pe cari trecú calésa Țarului, și nesfârșite strigăte de „Trăescă Țarul! Trăescă Țarina!“ buibuiau în aer. Mare bucuria îi produceau Țarului mai ales aclamările și ovațiunile făcute soției sale, care deja la intrarea în Paris câștigă inimile Francezilor prin grațiositatea sa.

Versailul, vechea reședință a regilor francezi de odinioară, era îmbrăcat serbătoresc. Suveranii ruși, sosiră la palat la ôrele 4 și 35 m. d. a. între bubuitele tunurilor.

La 6 ôre avú loc un prând festiv, și apoi se făcură recepțiuni în sala, în care la 1871 se proclamase unitatea imperiului german.

Din Darmstadt se depeșeză, că Majestatele Lor rusești sosese astăzi, Sâmbătă, acolo, și că poliția a luat deja toate măsurile de siguranță.

„Fremdenblatt“ despre visita monarhului nostru în România.

Țiarul „Fremdenblatt“, organul ministerului de esterne austriac, vorbind despre visita împăratului Francisc Iosif în România, — după ce accentuează cordialitatea, cu care a fost întâmpinat Suveranul austriac în România și importanța toasturilor rostite la prândul festiv dat în București — continuă ast-fel:

România pôte privi cu mândrie la ceea ce a ajuns sub conducerea Hohenzollernului, care stă în fruntea ei; valoarea ce i se acordă acum o datorește sie-și și Domnitorului ei. Împăratul nostru a recunoscut această în toastul său, iar regele Carol a recunoscut importanța vizitei monarhului vecin pentru România. Cuvintele regelui Carol mai arată, că relațiunile de sorănsă alianță dintre Unstro Ungaria și România pot fi considerate ca durabile. Relațiunile acestea corespund cu interesele ambelor părți, cu condițiunile naturale și portă astfel în sine și garanția durabilității.

„Austro Ungaria e o putere pacnică; împăratul nostru dorește să conducă un guvern pacnic, cum a accentuat și Regele Carol; năsuința politică a acestui imperiu e menținerea păcii, și toate sacrificiile popórelor noastre pentru întărirea puterii de apărare, sunt sacrificii pentru întărirea păcii. Între un asemenea Stat, care nu vré să facă alte cuceriri decât cuceriri culturale în intrul granițelor sale proprii, și un Stat vecin aniuat de tendințe egale, există o comunitate naturală, și faptul, că visita împăratului în România a urmat după o solemnitate care a sărbătorit desăvârșirea unei mari opere culturale, are o importanță simbolică. Esposiția milenară din capitala Ungariei, lucrările gigantice dela Porțile de fier și România, care a propășit așa de repede, sunt dovești pentru dezvoltarea culturală ce s'a făptuit în zilele noastre la malurile Dunării. Ele arată ce pôte activitatea unor popóre capabile, cari se dedică serios la opera păcii și în fruntea oărora stau personajii însemnate.

„Tótă lumea scie ce sunt pentru România regele Carol și regina, și decă poporul României a primit cu entusiasm pe împăratul nostru, și în Austro-Ungaria, unde simțământul de amicitie pentru națiunea română a prins rădăcini adeno, tótă lumea stiméază nobila păreche regală, al cărei nume e nedespărțit de istoria progresului din răsăritul Europei.“

Țarul și Franța.

Visita Țarului Rusiei Nicolae II în Franța este întâmplarea cea mai însemnată în politica cea mare de astăzi.

Pompa și însuflețirea, cu care a fost primit puternicul autocrat rusec de către Francezi, fără de nici o deosebire, nu s'a mai pomenit decât în vremile lui Napoleon I Bunăparte, când tótă națiunea se aruncă, așa dicând, la picioarele acestuia după învingerile sale. Parisul, ba tótă Franța, dela un colț la altul răsună de strigătul: „Trăescă Țarul!“ Republicanul ca și socialistul, ca și imperialistul; muncitorul din fabricile Parisului ca și aristocratul; boerul de neam din palatele de pe Bulevardele principale, toți sunt una în manifestația această colosală. Eță ce scie în privința această „Neue Freie Presse“ din Viena într'un articol de fond:

„Vedându-se încunjurat de Parisienii săi credincioși, Țarul e ca și schimbat. Stăpânitorul, fără a căruia poruncă nu cutéza să dică nimeni nici căre în Rusia, pune cel mai mare preț pe aceea, de a aréta, că n'a voit să cerceteze pe președintele republicii, ci a voit să fă ôșpele unui popor liber.

Țarul a recunoscut suveranitatea națiunii franceze, ba am puté dice a votului universal. Deputații și senatorii i-au fost prezentați ca purtătorii puterii în stat. Președintele camerilor și senatului l-a făcut vizită; în Pantheon a onorat morții Franței, între cari unii au fost dușmanii religiei și a puterii absolute monarchice; în biserica dela Notredame el a onorat mormintele acelor episcopi, cari (pe vremea comunei din Paris) au fost împușcați de antecesorii consilierilor comunali socialiști.

În Viena și la Breslau Țarul a fost complasant, dér nece și rezervat. Împăratul Austriei a dis în toastul său, că vede în visita Țarului o nouă dovadă a amicitiei. Tonul cordial a aflat însă numai un slab răsunset în răspunsul Țarului. În Breslau dișe la masa împăratului german, că împărtășește sentimentele tradiționale ale tatalui său; un cuvânt, căruia mai târziu i-s'a dat o esplicare, prin care a fost slăbit.

În Paris încetéză această rece rezervă și Țarul se încăldește. Aici a vorbit de tradițiunii neuitate și printr'asta a mărturisit politica dela Kronstadt și Toulon. Amintirea tradițiunii la masa președintelui republicii franceze a fost un program politic.

Ce e drept în toasturile ținute nu s'a amintit alianța, dér președintele Faure a laudat uniunea unui puternic imperiu cu o republică laborioasă, și echoul în vorbirea

impăratului a fost un salut cătră națiune, cu care îl unese legături atât de prețioase. Împăratul Rusiei a simțit pulsul poporului francez, și el scie, că numai alianța este isvorul însuflețirii.

El nu pôte să aibă intențiune să și câștige ospitalitatea prin înșelăciune. Franța și Rusia sunt una.

Europa are de-aci în colo să socotească cu faptul, că Țarul dispune nemărginit asupra mijlócelor celui mai bogat popor. Ori că a fost încheiată între Franța și Rusia o alianță, ori o uniune, ori federațiune, ori legătură, e neîndoios, că Țarul n'are decât să faoă cu ochiul, spre pune în mișcare miliónele armatei franceze.

Țarul este ađi cel mai tare factor politic și moral în Republică. Mai popular decât ori-care domnitor, beliduce său bărbat de stat francez dela începutul vécului. Franța este o Republică cu un împărat în frunte...

Fără o singură lovitură de sabie, fără război și victoriă, Țarul și-a mărit puterea într'un mod colosal, ce nici nu se pôte calcula, și a luat în mână conducerea politică în Europa. Amicitia cu Franța și mărirea influinței rusești în doné părți ale lumii, fără cheltueli și jert/e este unul din cele mai mari succese diplomatice ce le-a vedú istoria...

Fóia vienesă arată mai departe, că popórele europene se împart în două grupuri dela a căror echilibru atárnă susținerea păcii; o pace fără liniștire internă, fără puterea măntuitoare a adevăratei concordie stând sub scutul armatelor, cum nu s'a mai vedú decând e lumea, asigurată numai prin frica reciprocă și prin prudentă!

„Nici odată“ — încheiă „N. fr. Presse“ — „tripla alianță n'a fost o garanță mai necesară și mai însemnată a păcii, ca acum. Decă ea n'ar esista, atunci voința unui singur om (Țarul) ar puté să decidă asupra liniștei popórelor...“

O pagină din trecut.

Din Transilvania, Septemvre 1896.

Onorată Redacțiune!

De-o jumătate de secul, de când calé Orientul curmeziș atât ca soldat, cât și ca întreprindător de căi ferate, n'am vedú, nici am găsit un acordant bun și esport, care să se pótă încrede stăpânului întreprinderii sale, până când dânsul singur nu a putut'o bine și esact studia și, numai după ce s'a putut pe deplin convinge despre succesul ei, a început a pacta și a se deobliga. Tot aceste reguli bune și sănătoșe trebuie să aibă și o politică cinstită.

Țăranul român nu a vrut și nu vré alt-ceva, decât să se pótă nasce ca Român, să veșuească și móră ca atare; această este

George Lazăr.

(1779—1923).

Născut în satul Avrig, lângă Olt, în Transilvania, din părinți țărani. Lazăr atrase ca copil, băgarea de semă a baronului Bruckental, care îl trimese la Clușiu și apoi la Viena, unde urma științele fizico-matematice și teologia. Obținând titlul de doctor, se întorse în țară și fu hirotonit arhidiacon și numit profesor la seminarul candidaților de preoți din Sibiu. Devenind vacant scaunul de episcop în Banat, Lazăr cu titlurile sale se infățîșă la mitropolitul din Carlovici — de care depindeau pe atunci episcopiile române neunite din Transilvania și Ungaria — dér, venind la anul mitropolitului scirea, că Lazăr are idei prea liberale și nu e destul de credincios, fu respins pe motivul, că este prea învățat pentru a fi episcop.

În urma acestei căderi, veni însăși la Sibiu, unde își continuă cariera de profesor și predicator. Predicile sale erau foarte ascultate de poporen și prin ele își stabilí reputațiunea de orator; dér permițându-și într'una să spuie, că Românii au aceleași drepturi ca și celelalte națiuni ale Tran-

vania, după ce se lepădă de călugăria, Șincai intră în cêrtă cu episcopul Bob, din care causă suferi multe neajunsuri, chiar și închisórea, sub acuzarea, că are tendințe de rebeliune. Scăpând, trăi sêrac și rătăcitor prin Transilvania și după ce călătorii prin Buda și prin alte orașe ca să caute documente, muri la contele Vass, pe ai căruia copii îi educase.

Șincai a fost un om fôrte învățat și un cercetător dotat cu cea mai mare stăruință și pricepere.

După ce Românii adresară la 1791 petițiunea lor cătră împăratul Austriei, Sasul Eder publică o lucrare în care combatăea cererile Românilor („Supplex libellus Walachorum cum notis historico-criticis“), pentru-că pe vremea aceia Sașii, adecă Germanii din Transilvania, aveau o situațiune fôrte bună, egală cu a Ungurilor și recunoscerea drepturilor Românilor ar fi fost micșorarea privilegiilor lor. În contra acesteia tot Șincai scrisese un răspuns, în care distruge punct cu punct argumentele aduse de scriitorul dușman.

Opera principală a lui Șincai este „Cronica Românilor și a altor neamuri înve-

ciate“, care cuprinde evenimentele dela 86 după Christos până la 1739.

Cât a trăit, Șincai n'a putut s'o publice în întregul ei, pentru-că censura maghiară i-a pus această rezoluțiune: Opera e vrednică de foc, ér autorul de furci. (Opus igne, author patibulo dignus). A apărut pentru prima ôră la Iași, în 1853 în timpul și prin inițiativa lui Grigore Ghica Vodă.

Acastă lucrare e o înșirare an cu an a diferitelor evenimente, alcătuită mai ales din citațiuni dintr'un fôrte mare număr de autori străini și din cronici românești, însoțite din când în când de reflexiuni de natură mai particulară seu mai generală, în cari se pot vedea ideile și credințele sale.

În judecățile sale se arată fôrte independent și lipsit de prejudiții. Deși călugăr, el nu se dă la o parte de a vorbi rău despre Iezuiți. Deși unit, el cercetéză faptul acesta al unirii Românilor și, decă i arată rezultatele bune, i arată și relele.

De câte-ori vine ocașiunea, își arată iubirea nemărginită pentru patria sa și pentru neamul românesc.

Cu tóte că era de familie nobil vor-

besce, cu libertate de nobilimea română arătând cum ea s'a uncurit și cât de rău s'a purtat cu țărani, despre cari vorbește tot-déuna ca un adevărat democrat.

Viitorul neamului îl preocupă fôrte mult. Voiesce ca Românii din Transilvania, să fiă egal îndreptățiți cu Ungurii, ér cei din principate să scape de domnia străinilor și să se pótă guverna singuri.

Șincai se ocupă și cu linguistica, colaborând la gramatica lui Micu, pe care la 1805 o tipări în a doua ediția. El nu se pôte mira în destul cum Românii nu voiesc să se întorcă iar la literile latine. Stabilește, în acord cu Micu, o seriă de reguli ortografice, în cari se ține de un etimologism extrem, păstrând nu numai pe e și o (pentru ea, oa), ci și pe l, n înuiate, cari au dispărut din limbă.

De sigur, că judecata lui Edgard Quinet, care punea pe Șincai alături de istoricii cei mari ai Occidentului, era făcută cu prea multă bunăvoință; totuși, pentru timpul în care a scris, cronica e un însemnat monument al trecutului nostru literar.

național român din Petroșeni, cât și jur, eu ași respecta tendința d-sale.

Durere, însă, până acum nu scim să se fi distins acest protopop nici printr'o faptă de bărbăție națională. Dovadă reprezentanța comunală, unde afară de d-sa, nu mai este nici un suflet român. Cu ocaziunea alegerilor tot-deuna s'a pitulat, să nu vadă amicii săi séu inimicii noștri, că a luerat când-va în favorul poporului român. Cu ocaziunea alegerilor comunale din 1893 scriitorul Borboth Joska la finea scrutinului i-a dis: „Veți, D-le părinte, poți fi mândru, că ai reușit cu voturile neromânilor, căci ei nici în țidul nu te-au băgat“. Er învățătorul Bota i-a reflectat: „cu o astfel de invingere m'ași ține cel mai părăsit, decât poporul meu nu vré să mă recunoscă....“.

Multe ar fi putut face D-l Radic, numai decât ar fi vrut; teren a fost, dér n'a făcut nimic, pentru-că atunci nu putea fi cuiă la dricul celor trași împinși, ce ne persecută.

Acum să vin la răspunsul D-lui protopop Radic. D-sa dișe: „că împrejurările parohiei Petroșeni sunt de așa, încât a trebuit să participe la tãmbãlu“. Ore împrejurările parohiei D-tale nu ar pretinde mai cu drept, ca mână în mână să lucrăți cu toții pentru apărarea și demna reprezentare a intereselor poporului român de aci?

De-altmintearea scusa această e o apucătură ridiculă, D-le protopop, pentru-că D-ta nu ai nici o legătură cu Vulcanul, ca „popă“ în Petroșeni; er ca protopop ai servit numai de codă la toporul străinului.

Părinte protopope! iartă-mă să-ți clarific, că un preot, fiă el cât de simplu, în adunări și la ceremonii reprezintă pe poporul său; cu atât mai mult însă d-ta ca protopop, ai mers acolo cu 7 preoți de-ai d-tale cu popor cu tot!

Cuvine-se ore, ca un protopop român, care are să propovăduască învățăturile evangheliei lui Christos, să facă rugăciuni alături cu Rabinerul jidovesc? Eu cred, că această e o faptă anticanonică și Ordinaratul din Lugos s'ar cuveni să te tragă la răspundere, căci prea mare e scandalul când poporul vede pe-un protopop român, ca St. Radic, în același loc și rënd cu un Rabiner jidovesc, la slujba dumnezească.

Sentinelă.

Programul

adunării generale, ce o va ținea Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. dela școalele confesionale din diecesa Caransebeșului la 25/13 și 26/14. Octomvre a. c. în Oravița-montană.

I. Sâmbătă în 24/12 Octomvre a. c.

a) Primirea membrilor comitetului și a oșpeților la 11¹/₄ ore a. m. la gara din Oravița;

b) membrii și oșpeții, cari sosesc cu trăsurile sunt rugați a se presenta în localitățile școlii române din Oravița-mont. unde se află biroul comitetului arang. dela 9 ore a. m. până la 6 ore séra, spre a fi condusți la cortelele destinate

c) la 8 ore séra convenire socială în restaurantul dela hotelul „Corona ung.“ din loc.

II. Duminică în 25/13 Octomvre a. c.

a) La 9 ore a. m. liturghie împreună

cu chemarea Duhului sânt în biserica gr. or. rom. din loc;

b) la 11 ore a. m. ședința I-a a adunării gener. în sala din grădina „societății de tir“. (Schützengarten);

c) la 1 ora d. a. banchet în sala hotelului „Corona ung.“;

d) la 3 ore d. a. ședința II-a a adunării gener. în sala din grădina „societății de tir.“;

e) la 8 ore séra concertul împreună cu teatru și petrecere de joc, arangiat de Reuniunea rom. de cânt. și muzică din loc în sala hotelului „Corona ung.“

III. Lună în 26/14 Octomvre a. c.

a) La 8 ore a. m. ședința a III-a a adunării gener. în sala hotelului „Corona ung.“

b) la 12¹/₂ ore d. a. masă comună (à la carte) în restaurantul dela hotelul „Corona ung.“.

c) la 2¹/₂ ore d. a. ședința IV-a și încheierea adunării;

d) după încheierea adunării excursiune la Ciova-mont,

Oravița mont. în 8 Octomvre (26 Septemvre) 1896.

I. Trăilă,

președintele comitetului arang.

Avis.

P. T. Domn, cari doresc a lua parte la adunarea generală a Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. dela școalele confesionale din diecesa Caransebeșului, ce se va ține la 25/13 și 26/14 Octomvre a. c. în Oravița montană și voesc a reflecta la îngrijirea comitetului arang. pentru încortelarea lor, sunt poftiți a se adresa d-lui învățător Nicolae Băiaș cel mult până în 22/10 Octomvre a. c. cu atât mai vèrtos, că acei Domn, cari nu sè vor însinua până la terminul prefipt, nu pot reflecta la cortele gratuite.

Asemenea sunt rugați toți acei P. T. Domn, cari doresc a lua parte la banchet a se însinua și a anticipa taosa de 1 fl. 50 cr. v. a. la adresa d-lui învățător George Dragoescu, cel mult până în 20/8 Octomvre a. c.

Oravița-mont. în 8 Octomvre (26 Septemvre) 1896.

I. Trăilă,

presedintele comit. arang.

ULTIME SCIRI.

Versailles, 9 Octomvre. Asérã la orele 11 și 35 *Majestãțile Lor rusescã*, între ovațiunile grandioase ale publicului adunat la gara de aci, au plecat spre Chalons. Inainte de plecare Țarul și Țarina și-au luat rămas bun în modul cel mai cordial dela președintele Faure și dela soția acestuia, esprimându-și cea mai adâncă recunoștință pentru ordinea esemplară și atitudinea publicului. Țarul Nicolae strânse de repețite ori mâna lui

Faure, care sèrutã mâna Țarinei. La suirea în tren musica postată la garã întonã *imnul rusesc și Marseileza*. Țarul stete cu capul desvãlit în ușa cupeului până la plecarea trenului și saluta neîncetat publicul, care îl aclama cu un entusiasm ajuns la culme.

Paris, 9 Octomvre. „Figaro“ afirmã, că Țarul Nicolae ar fi promis, că la primãvara viitoare din nou va visita Parisul și va petrece acolo incognito 20 de zile. Diarele francese din capitalã constată, că entusiasmul și insufletirea poporului crescù treptat până la ultimul moment și la pãrãsirea Parisului îi striga Țarului: „La revedere!“

Chalons, 9 Octomvre. Astãzi între 10 și 11 ore a. m. a decurs *marrea revistã militarã*, la care au luat parte 4 corpuri de armatã întregi. Țarul a fost încântat de *succesul splendid* al revistei. Dupã revistã s'a dat un dejun, dupã care Țarul și Țarina, mulțãmind de repețite-ori președintelui Faure pentru primirea caldãrã și cordialã, de care își vor aduce aminte tot-deauna, plecarã cu trenul spre Darmstadt.

HIGIENA

Câte-va cuvinte despre vermi intestinali, séu în popor diși, „Limbrici“.

Dupã cum în naturã sunt viermi, atât pe uscat cât și în apã, asemenea sunt și în viețuitoare, atât pe din afarã cât și pe din lãuntru corpului omenesc. Cei dinafarã se nasc din, depunerea ouãelor altor viețuitoare, precum sunt muștele, érã cei dinlãuntru corpului se nasc din rãmãșițele de hranã ce sunt în intestine.

Printre viermii, cari trãesc și cresc în corpul omului, pe care ajunge sã-l slãbescã și sã-l îmbolnãvescã, cei mai cunoscuți sunt *limbricii și tenia séu panglica*.

Limbricii se asemãnã la formã cu rimele, dér sunt mult mai mari și mai groși decât rimele; ei ajung câte-odatã până la 20—25 centimetri de lungime; sunt albi și au un maț subțire roșu de sânge prin mijlocul lor, în loc de cap au un cearcãnegru, prin care ciupest și sug mãțele de sângele lor, ér spre codã sunt mai subțiri și ascuțiți și lasã o mulțime de bale în mãțe.

Limbricii locuesc în intestinul subțire, ei se observã mai des la copii, și se iau prin ouãele de limbrici, pe cari cei bolnavi le dau

afarã cu escrementele și cari se scurg prin ape și pe zarzavaturã (verdeturi) prin grãdini. Limbricii se gãsesc și în pruncii din pãntecele mamei lor, în general însă ei se gãsesc în intestinele (mãțele) tuturor viețuitoarelor, dér mai mult la pesci.

Limbricii produc la copii, cari sufer de acestã bolã, o greutate în dreptul buricului și umflãturã la stomac; fața este galbenã, ochii sunt lipsiți de vioiciune, au o mãncãrime la șeșut și o mare turburãre în mãțe; au o mare mãncãrime la nas, din care causã copiii se jupuesc la nas din prea multã mãncãrime. La unii se roșesce albãța ochilor, se învinețesc pleopele ochilor și se îngroșã nãrile nasului.

Cei bolnavi de limbrici slãbesc fôrte mult chiar având o hranã nutritã, au grêtã, și diminețã au opintelã și cu vèrsãturã, au bale și o zamã acrã, udul turbure, au arsurã (cãldurã) la palme și la tãlpile piciorãlor, au durere de cap și amețelã; când dorm au scrãșnituri de dinți și le curg balele din gurã de o colóre gãlbenicioasă.

Tratamentul, adecã modul prin care se pôte vindeca de acestã bolã este urmãtorul:

Mai întâiu se va da bolnavului câte-o lingurã séu douã de unt de migdale, séu în lipsã de unt de migdale se va da oleiu îndulcit cu zãhar séu cu miere, pentru copiii dela etatea de un an până la cincã ani; ér dela etatea de cincã ani până la șește ani se va da trei până la patru linguri pe di în timp de șește opt zile incontinu.

Foi de artemisia absinthum (foi de pelinariță) séu în lipsã numai foi de pelin, 7 grame, se pun în 100 grame apã caldã, într'o sticlã bine astupatã timp de 12 ore, dupã aceea se va mai pune în sticlã și 7 grame de cassia senna (siminichie) sã se punã sã fiarbã puțin. Din acestã amestecãturã sã se ia câte-un mic pãhãruș diminețã și séra.

Séu sã se ia o lãmãie, sã se stórcã zama din ea bine, sã se punã într'o ceascã, în urmã sã se punã peste acea zamã 2—3 linguri de unt-de-lemn, și sã se deã bolnavului sã o bea odatã tótã.

Séu se pôte lua dela farmaciã urmãtorul medicament; din care va lua la fiã-care douã ore câte-o linguriță de cafea:

Pulvere de semen — contra 8 gr.
Pulvere de radix jalapa 4 gr.
Calomel 0,30 centigrame.
Apã de flori de casia 2 grame.

Poesii populare.

Culese de I. P. R.

Vinu-i bun, vinarsu-mi place,
Gazdã mare nu m'oiu face.
Cui îi place vinul bice,
Nu-l mai veți cu haine bune,
Ci cu rele ca și-a mele
Tãtãi, e lele!

Tot așa dișe dorul:
De urit móre omul!
Minte dorul ca și-un câne,
De urit nu móre nime,
Cã móre, cá n'are zile.

Vai de mine bine mi-i
Nu sciu mãne cum mi-a fi?
Da mãu mi-a fi și mai bine
C'a fi mãndra lângã mine!

U! iu! iu! și iu mē chiamã,
Epușu-i bun de zamã,
Epurãcia de fripturã,
Lelea de țuoat în gurã.

Haida mãndrã dupã miue
Cã te-oit ține tórtie bine,

Cã mi-i casa 'n deal la cruce,
Sufã vântul, lemne-aduce,
Plóia picã
Le despiciã
Nu-i lucra, mãndrã, nimicã;
La mórã nu te-oit mãna —
De nu-i mere nu-i mãuca;
Descultã nu te-oit purta,
Cã tu singurã-i umbla.

Mei bãdiță Ionaș
Vin' la noi sã-ți dau sãlaș!
— Dér de oinã ce mi-i da?
— Crastaveți ca iedera,
Gurã dulce ca mierea!

Pasere de pe hinteu
Spune iubitelui meu
Cã mie nu mi-i de el
Cã și lupului de miel,
Lupu șede'n dumbrãviță
Mielul șede 'n poeniță,
Mielul mere sã se oulce
Lupul mere sã-l apuce.

Scii tu lele ce țu-am spus
Asérã, colo din sus:

Unde-or fi mai puținei,
Ochii tãi sã fiã-ai mei?!

Rumenelã din poticã
Face pe lelea voinicã,
Pe badea om de nimicã;
Rumenela de n'ar fi
Fetele-ar îmbãtrãni!

Din Reteag.

Trecui valea pe punțiã
La fata de morãriță,
Nu soi țese, nu soi cósã
Da-i stã bine, cã-i frumósã.

Peste Olt, peste Someș
Este-o punte de cireș,
Și, la capetul punții
Scris este dorul mãndrii,
La capetul celãlalt
Este-un brad, da ti uscat.
Ce te legeni, brãdule,
Ce te legeni, ce te clatini
Din vèrf până 'n rãdcoini?
— Da cum nu m'oiu clatina
Cã la mine or veni
Trei securi

Din trei tãrguri,
Trei meșteri din trei cetãți
Și m'or face tot bucãți
Și din ele trei temniți,
Trei temniți din oelii mai rele
Care pier voinicii 'n ele;
In temnița cea mai rea,
Acolo-i și mãndra mea!

Rãsarit'a luna 'n șurã
Nu-i aici cine-mi dã gurã,
Rãsarit'a luna 'n prag
Nu-i aici cine-mi e drag.

Rele zile-am ajuns Dómne
Cã fetele tóte-s dómne
Cu pieptare de barșone
Și cu șorțuri de cartóne
Pãrinții le mor de fóme.

Sãraci ochisorii mei
Multã lume vèd cu ei
Dér nu vèd ómeni de-ai mei
Fãrã dușmanii de cei rãii!

Din Bãrgãu.

Sirop de flori de persica vulgaris (persicii) cât va trebui; și se va păstra într-o sticlă bine astupată.

Séu se se ia bețe de soc (sam-bucus), depe care se se curețe cója cea négră depe d'asupra bețelor, rămâind numai acea verde, pe care o va curăți și o va pune într'un vas cam de 300 grame lapte dulce și se fiérbă bine, după aceea se se străcóre bine de coji laptele, și în urmă se se dée bolnavului sé-l béé diminéța.

Este fórte bine ca bolnavii de limbrici sé béé în tóte diminéțile câte-o ceașcă de ceaiu de cimbru (Thymus vulgaris) îndulcit cu puțin zahar.

Sé se tae o cépă, și se se pue într'un pahar cu apă cam de un pătrar de litră ca se se móie o nópte; diminéța se se străcóre bine apa unde a stat ceapa și se se béé pe nemâncate, acésta se va face în trei patru zile dea rândul.

Asemenea mai este bun a se pisa într'un vas 2—3 căpățînă de usturoiu séu aiú (alium sativum), zama aceea, după ce se va străcúra bine, se se pună în 150 grame miere de albină, se se amestece bine și se se dée bolnavului sé o béé tótă odată diminéța pe nemâncate.

Mai este bine, ca în timp de 10—12 zile se se ia în fiă-care și diminéța câte 2—4 linguri de unt de nucă, care este fórte bun contra limbricilor.

Bolnavul de limbrici va avé o hrană nutritóre și întăritóre, însé se va feri a mânca prea multe mâncări dulci; la fiă-care masă va înghiți séu mânca câte 2—5 grăunți (cătăi) de usturoiu (aiú); pesci se va feri pe cât se va puté a mânca, căci aceștia sunt fórte mult producători de limbrici; va avé o vieță regulată și higienică.

Intr'un număr viitor vom vorbi ceva despre „Febrele tifoide“, séu în popor di-se „Lingórea“.

Prof. Dr. Elefterescu.

ECONOMIA.

Prețul bucatelor.

Cultura bucatelor este tot așa de veche, ca și némul omenesc, de-ore-ce omenimea fără cultura bucatelor nu a putut esista. De aceea vedem, că nu numai popórele civilisate, ci chiar și cele mai puțin civilisate, caută an de an de a spori cultura bucatelor pe întinderi tot mai mari de pământ.

Până nu erau căile ferate, cari

transportéază acum ori și ce marfă din depărtările cele mai mari cu prețuri moderate, s'a întâmplat de mai multe-ori în decursul vécurilor trecute, că în urma vérsărilor prea mari de ape, a secetelor séu a altor evenimente naturale: se nu se facă bucate și locuitorii sé ducă lipsă mare de ele. Ast-fel s'a întâmplat și aici la noi fómetea cea mare din anii 1815—1817, când mulți ómení mai séraci s'au prăpădit de fóme.

Omul devenit odată în mare lipsă, când ajunge apoi éráși în belșug, scie mai bine sé păstreze. Așa au făcut și părinții și móșii noștri scăpați de acea fómete; ei au păstrat după aceea tot mai cu grijă bucatele adunate de pe câmp, așa că din an în an li-au mai rămas și prisosuri. Acésta o mai fac și acum plugarii mai harnici și mai pățiți, căci ei tot mai au témă, ca nu cumva o sé mai vină odată o fómete ca cea de demult, când măcinau ómenii lipsiți chiar și cocenii și scórța dela unii arbori.

Dér o parte din generațiunea mai tinéřă de ađi, care multe din vorbele și sfaturile părinților și bătrânilor le iau drept povești bătrânesci, nu mai urméză pe calea celor bătrâni, ci ca în tóte afacerile economice, își fac socotéla tot mai înainte și mai bine, dér acésta în cele mai multe casuri se face fără de cărciumar după cum di-ce proverbul.

O parte din generațiunea mai tinéřă de acum nu numai că nu pune prețul convenit pe bucatele adunate, ci putem di-ce, că ea pe multe locuri chiar le risipește, așa că de când se îmblătesce grăul și se pune în coș, ér cucuruzul în poduri și coșare, sunt tot cu mészura în ele: pentru lumină, săpun, tábac, rachiu ș. a., așa că pe la Crăciun séu cel mult pe la Pasci numai se pomenește, că nu mai sunt, căci „din sacul, care tot iai și nu mai adaugi nimic, odată dai de fund“.

Speculanții de bucate, cari pe la noi sunt cu deosebire Ovreei, cari se așéđă prin comúne ca cărciumari și neguțători, ér pe la orașe ca cumpărători de bucate, pentru ce sé nu se foloséscă și ei de recolta plugarului și sé nu-i micșoreze prețul îndată ce o pune în vëndare, căci dóră și ei vréu sé câștigue tot mai mult din nesciunța și nepriceperea lui.

Pe lângă speculanții aceștia de bucate, de pe la sate, pe cari îi putem numi cu drept cuvânt slugile adevéraților speculanți, se află în

capitalele țérilor mai mari anumiți bancheri (ómení, cari trăesc după capital), cari se adună pe fiă-care și la jocul de bursă (térgueli), unde ca și la lotăriă se jócă cu capitalele lor, pe cari le vënd și le cumpără după trebuință cu perdere séu câștig, după cum le umblă și norocul.

De exemplu: un bancher pune în jocul de bursă încă prin Ianuarie séu Februarie atâtea și atâtea mii de măși metriche de grău în vëndare pe termin, cu un preț de 4 fl. sé di-cem de maja metrică, pe care-l și plătesce îndată în bani gata séu hârtii de valóre. Altul de lângă el dá în tocméla și-l câștigă cu un florin, sé di-cem, la maja metrică, care câștig il și plătesce îndată celui dintăi. Al doilea vinde și el pe lângă óre-care câștig la al treilea aceeași cantitate de bucate, acesta la al patrulea și așa mai departe, până când la cel mai de pe urmă ajunge și timpul recoltei.

Speculantul cel din urmă apoi, înțeles cu ceilalți, stătoresce prețul bucatelor pentru téra întrégă. De sine se înțelege, că speculanții dintr'o téřă stau și ei în legătură cu cei din alte țéri și ast-fel se stătoresce prețul bucatelor adese ori pentru lumea întrégă, așa că fiă-care econom séu neguțator e silit a-și vinde bucatele sale cu prețul stătorit la bursă. De multe ori, deși în cutare séu cutare ținut se vestesce, că recolta va fi slabă, totuși cei dela bursă nu voesc sé țină sémă și amă-gesc lumea sé crédă, că pretutindenea sunt recolte îmbelșugate.

Tot cam așa se întâmplă și la facerea căilor ferate, drumurilor, canalurilor și a altor întreprinderi obștesci, pe cari le vënd din mână în mână, voind a câștiga fiă-care cât mai mult dela jocul séu de bursă, care se înțelege, că pe cei mai mulți îi duce și „la sapa de lemn“, cum di-ce Românul.

În timpul din urmă s'a pornit o viúă mișcare mai în tóte țéřile, pentru a împiedeca térguelile de bucate pe termin la jocurile de bursă. Téřa nemțescă a fost cea dintăi, care a adus o lege în privința acésta, prin care se opresc speculanții de-a mai vinde și cumpăra bucate înainte de a fi recoltate.

Până acum puțin își puteau esplica cauza scăderii prețului bucatelor într'un mod așa de simțitor, ci unii susțineau, că s'au scumpit banii, alții că și celelalte mărfuri s'au mai lesnit ș. a., dér adevéřata causă jocul de bursă a fost.

É drept, că în timpul din urmă și alte mărfuri s'au mai lesnit, dér în aseménare cu bucatele, cari pe multe locuri au scăđut la prețul de jumătate, alte mărfuri tot se plătesc mai bine, așa că plugarul când cumpără vestminte, unelte de economiă séu beuturi, mai tot-déuna plătesce prețul indoit, pentru un lucru de aceeași valóre, ca pe care l'a vëndut el.

Unii voiau sé-și esplice scăderea prețului bucatelor și cu aceea, că înmulțindu-se numărul lucrătorilor de pământ, s'a mai înmulțit și róda acestuia, fără ca în același timp sé se sporéscă și numărul consumătorilor; acésta însé nu s'a adevéřit, din contră în America s'a constatat chiar o scădere în recolta bucatelor. Ast-fel pe când înainte de acésta cu 10 ani recoltele erau de 3 hectolitre și 28 litre de capul unui locuitor, astăđi ele s'au redus la 2 hectol. și 28 litre.

Când cheltuelile pentru lucrarea pământului, pentru uneltele de economiă, pentru lucrători, pentru îmbunătățirea pământului ș. a. sunt de tot mari; când de altă parte prețul bucatelor e destul de mic, negreșit

că așa se va întâmpla și pe la noi.

În ast-fel de împrejurări, ce trebuie sé facă óre plugarii noștri? Înainte de tóte ei ar trebui sé reducă cultura acelor bucate, al căror preț vënd, că scade din an în an, și sé cultivate tot mai multe de acelea, cari vënd, că se plătesc mai bine; ar trebui mai departe, ca sé fiă și ei ceva mai prevéđători, déca nu tocmai ca bancherii cei mari, apoi cel puțin ca precupeții de pe la sate, ca ast-fel când vënd, că bucatele sunt et-tine, ér vitele grase sunt scumpe, sé ingrașe de acestea séu sé ingrașe porci și așa sé-și facă banii de lipsă pentru trebuințele casnice, ca sé nu fiă siliți a sta cu mâna tot în coș, cum se di-ce; ar trebui sé țină și creșcă mai multe vite de cele tinere: viței, miei, purci ș. a., pe cari tot-déuna póte face banii de lipsă pentru cheltuelă; în sfirșit ar trebui sé se gândéscă mai adese-ori și la principiul: „Lucrați și păstrați“, căci cei ce nu vor ținé sémă de asta, cu deosebire în timpurile grele de acum, curenđ vor ajunge în stare de a face cunoscința cu creditorii și apoi nu trebuie uitat proverbul care di-ce: „Mai bine téřan în picióre, décať boer în genunchi“, séu mai bine sérac liber, nedator, décať boer plin de datorii.

I. Georgescu.

Insoțirile séu tovaréșile economice.

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere,
Unde-s doi puterea creșce
Și dușmanul nu sporesce.
Alexandri.

Résunetul cuvintelor de mai sus ne vine tot-déuna în minte, când ne gândim, că un om singur de cele mai multe-ori nu e în stare de a-și sévéri lucrurile sale cum se cade. De aceea și înaltul Ziditor, după ce a făcut pe Adam a di-s: „Nu e bine sé fiă omul singur, ci sé-i facem lui o soție, care sé-l ajute la bine și la réu“, și astfel a făcut pe Eva.

În modul acesta ni-se înfățișéază prima familiă, dela care scim, că se trage némul omenesc. Dér la început trebuințele și lipsele omului și ale familiei erau de tot mărginite, și așa el și-le putea acoperi și numai singur séu în societatea membrilor familiei sale, după cum și-le acopere și astăđi omul sélbatec și nomad, care adese n'are locuință statornică.

Îndată ce însé omul nomad a simțit trebuința de a se așéđă stabil într'un loc, făcându-și case și alte zidiri economice s'a véđut silit a se insoți și tovaréși cu mai mulți laolaltă, ca cu puteri unite sé-și póte duce în deplinire mai bine nu numai lucrurile sale, ci sé se póte apăra cu succes și în contra năvălirilor dușmane. Astfel s'au format satele, orașele și cetățile dintr'un stat, cari apoi cu ajutorul locuitorilor séi s'au putut și apăra nu numai înlăuntru, ci și înafară.

Sé ne închipuim un om singur, séu chiar și cu familia lui, aruncat de sórta într'un loc pustiu. Óre puté-și-ar el acoperi tóte trebuințele vieții sale așa bine și ușor, precum și-le acopere în societatea altor ómení? — Nicí de cum! de-órece în cazul acesta el ar trebui sé lucre anumit timp numai pentru ca sé-și póte face uneltele de casă și vasele de bucătăria, alt timp pentru pregătirea hainelor, a încălțămintelor și așa mai departe.

În societatea omului civilizat lucrul se împarte și fiă-care om are sé sévérișéca numai un fel de lucru, pe care-l sciu mai bine și cătră care se simte mai atras. Ast-fel vedem pe unii lucrând pământul, pentru ca sé póte creșce bucate din el, pe alții îi vedem mijlocind schimbul produselor, cum sunt neguțătorii.

Vedem, că nu numai la orașe, ci și la sate, printre plugari, se așéđă mulți ómení, cari nu se ocupă cu lucrarea pământului și cu creșcerea vitelor, asemenea celorlalți locuitori din sat. Toți acești ómení devin într'un mod séu altul de neapărăți trebuință unii pentru alții, precum sunt

Ana Ardeleana.

Strigă Ana Ardeleana
Din ternațul Clujului
Din fundul Sibiiului:
Vino, vere și mé ia!
— Cu drag Ană te-ași lua,
Tu-ai un frate ca și eu,
Și sé pórtă 'n portul meu
Și merge unde merg eu,
Te du Ană 'n tégurele
Și cumpără pähărele,
Le du 'n fundul grădinii;
Sub tufa cu pelinii,
Este-un laur de bálaur
Tot cu córnel de aur,
Dia gură tot pară-i cură
Din códa veuin picură,
Ia paharu, sprijinesce-l,
Pe frate-t'ó otrăvesce-l.
Paharul l'o sprijinit
Pe frate-s'ó otrăvit.
Frate-s'ó o inchinat:
Sé tráesci, frate frătuoc,
Că quu-ai fost plugărel
Și nópte-i fost bouărel!
— Sé tráesci, sorucă dragă,

Diua-i fost secerătóre
Nópte-i fost frământátóre.
Paharul la gură-o pus
El din lume că s'ó dus.
Și ea bine s'ó purtat
Pe laitá l'a așéđat
Și afară a éșit:
Vină, vere, viuă dragă
Vină vere de mé ia
Că imi arde sufletul
Ca bruma bosuiocul,
Sórele
Rézórele.
El din gur'a cuvénat:
Cu drag Ană te-ași lua
Tu éști flórea florilor,
Otrava feciorilor,
Tu déca te-i mánia
Și cu mine-i face așa!

*
Dréptă slova de pe carte:
Tu nu éști cu direptate
S'ómóre soră pe frate,
Pentr'un căne de drăguț
S'ómóra sor' un frătuț!

Din Rodna.

rotarii, faurii, mäsarii, zidarii și alții, pe lângă care se mai simte și trebuința de profesori, învățători, notari, judecători, direștori, neguțatori, cărciumari și alții.

Din cele spuse până aici se poate vedea că fără care clasă a societății omenești mai are trebuință și de alte clase de oameni, cu care să se potă ajutarea imprumutat: Așa plugarul de pildă are lipsă de fauri, rotari și alții, care să-i facă și dirigă uneltele sale economice, să-i schimbe produsele ș. a., tot așa lipsă au și celelalte clase ale societății de plugar, ca să-și potă cumpăra dela el bucatele și celelalte mijloce de trai.

Înainte de asta numai cu 40—50 de ani, plugarii pe la noi nu simțeau lipsa altor unelte de economie ca acum; ei erau și grăpau pământul cu pluguri și grape întregi de lemn, aveau carle nefecate, săpau numai cu sapa de mână și pe mulți îi cuprindea mirare, când aușiau dela câte-un bătrân venit de prin Germania și Franța, că pe acolo sunt pluguri și grape întregi de fier, care fecate, mașini pentru sămânatul și săpatul cucuruzului, pentru cosit, secerat, îmlătit, vânturat, sămânatul grăului și altele.

Astăzi am ajuns, ca să vedem mașinile și uneltele numite introduse și pe la noi și încă chiar și de către plugarii cu mai puțin pământ, căci și aceștia au simțit trebuința de a-și cumpăra pluguri de fer, de a-și fecca carle, de a-și cumpăra mașini pentru sămânatul și săpatul cucuruzului ș. a. Și fiind-că toate acestea au costat bani mai mulți ca cele vechi, așa s'a veșit silit și micul plugar de a se opinti tot mai mult ca în trecut, ca pe lângă alte cheltueli economice, să potă scote din pământ încă și prețul acelor unelte atât de bune și spornice la lucrarea pământului.

trebuie să se înșoțescă câte doi și mai mulți la-olaltă, pentru ca să-și potă procura mașinile neapărat de lipă la economia câmpului și a vitelor, ca astfel ceea-ce unul singur nu e în stare să facă, să potă face câte doi și mai mulți „cu puteri unite“.

Spre scopul acesta legea și îngăduie, ca economii din țără să se potă înșoți în anumite „tovărășii agricole“, pe lângă stăruite aprobate de stăpânire. Membrii acestor tovrășii plătesc odată pentru tot-deuna o tacsă fundamentală de 10 fl. și un florin tacsă de înscriere, care se adaugă la fondul de rezervă; ei au dreptul apoi de a pute folosi în cinste toate mașinile societății. Pe unele locuri tovrășiiile acestea mai primesc și câte-un ajutor dela comitat pentru procurarea de mașini, sămēnte seu alte unelte economice.

Tovărășiiile numite se conduc de către un președinte, vice-președinte, secretar cassar, inspector de mașini și încă alți doi membri, care se aleg din sinul lor pe timp de trei ani. Pentru înșințarea unei tovrășii de acestea se recer cel puțin 12 membri; când aceștia nu mai voesc să susțină societatea, acesta se desființază prin tribunal, care pune apoi mașinile și celelalte unelte ale ei în lichidare (vëndare).

În comitatul Sibiului s'au înșințat mai multe tovrășii de acestea și am aflat, că ele au o înșurință foarte bine-făcătoare asupra mersului economic din comunele respective. De aceea atragem atențiunea plugarilor noștri asupra acestor tovrășii, sfătuindu-i cu tot adinsul, ca pe unde numai pot și-i iertă împrejurările locale, să înșințeze nesmintit asemenea tovrășii, căci ele sunt de un folos neprețuit pentru economia de câmp și vite.

MULTE ȘI DE TOATE.

Sfirsitul lumii.

Vestea aceșta, care în vécul ourent deja de trei ori s'a lăpit, a scornit'o un profesor german cu numele Wilhelm Förster. El dice, că sfirsitul lumii va fi în luna Novembre anul 1899 și se bazază pe faptul, că în luna aceea pământul ăraș se va ciocni cu o mulțime de corpur cerești, care în decurs cam de 33 ani și 3 luni se ciocnesc într'un loc și deodată cu pământul. O astfel de ciocnire a fost mai în anul 1866, luna Noevre în nôptea din 13 spre 14 între orele 1—2.

Asemenea ciocniri au mai fost și la 1833, 1799, dér la nici una din aceste lumea nu s'a potopit.

Corpurile aceste cerești se sfărâmă în bucățele, din cauza inferbințelei mari, fiind încă sus în aer, și chiar din cauza aceșta nu se potă întâmpla nici o nefericire. Nefericire nu se potă întâmpla nici din cauza oă pe când corpurile aceste strătaie linia descrisă de pământ, acesta deja se află la o depărtare de mai multe mii kilometri de locul, pe unde cad corpurile.

Chiar și deoă s'ar întâmpla ciocnirea corpurilor cerești cu pământul, nu este nimic de temut, deoarece în substanța corpurilor acestora nu e nimic vârtos și chiar deoă s'ar întâmpla ceva, cel mult ar aprinde unele obiecte de pe pământ ici și acolo cum fac și meteorii.

Cum se potă ca omul să-și fiă sieși moșă?

Etă oum descrie un hazliu în puține ouvinte cum potă omul să-și fiă sie-și moșă: Eu am luat de soția pe o veduvă; aceșta avea o fată mare, pe care o luă de soția tatăl meu. Astfel tata mi-a fost mie ginere, ér fata mea vitregă, mi-a fost mamă.

Soția mea a fost mama mamei mele de acum, va să dice bunica mea, și eu am fost, pe lângă barbatul soției mele, tot odată și nepotul soției mele. Astfel, eu ca barbat a bunicei mele, am fost totodată și moșul nepotului; așa dera eu am avut norocirea de a-mi fi mie moș.

Limba pisicelor.

Sunt vre-o câți-va ani de când un American, cu numele Garnier, a vestit în

lumea largă, că el a învățat limba moimelor. El a scos și o carte despre limba moimelor, dér spre nefericirea lui, deorece în grabă se adevéri, că toate cele cuprinse în cartea lui sunt minciuni cu corne.

Acum însă s'a aflat un al doilea „învățat“, adeoă profesorul american Claro, care dice, că el a învățat limba pisicelor. Limba pisicelor, dice Claro, sămēnă foarte mult cu limba Chinezilor. „E melodiôsă, môle și la urechi sună de tot plăcut“.

Claro a adunat vre-o 600 de ouvinte, prin care el esprimă simțămintele și gândirile pisice. Multe dintre vorbe își sămēnă una alteia, și numai puterea tonului, cu care se exprimă, le deosebesc.

Căalendarul săptămânei.

SEPTEMBER. are 31 zile. RAPCIUNE.

Table with 3 columns: Zilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Listing days from Dum. to Sâm. with corresponding feast names.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 9 Octomvbre st. n. 1896.

Table with 3 main columns: Măsura seu greutatea, Calitatea, Valuta austr. fl. cr. Listing various grain and oil types with their prices.

Bursa de București

din 7 Octomvbre n. 1896.

Table with 4 columns: Valori, Do-bandă, Scad. cup., Cu banl gata. Listing various financial instruments and their market values.

S C O M P T U R I :

Table listing exchange rates for various locations: Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depuneri, Londra, Viena, Paris, Petersburg, Berlin, Belgia, Elveția.

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la

5 Octomvbre de 4563 capete, la 16 Oct. au înțrat 920 capete și au eșit 257 capete rămânând la 7 Oct. un număr de 5226 capete.

Bursa de mărfuri din Budapeșta.

din 7 Octomvbre n. 1896.

Table with 4 columns: Sămēnte, Calitatea per Hect., Prețul per 100 ohilogr. dela, până. Listing various types of grain and their prices.

Table with 4 columns: Sămēnte vechi ori noue, soiul, Calitatea per Hect., Prețul per 100 ohilogr. dela, până. Listing different varieties of grain.

Table with 3 columns: Producte div., soiul, Cursul dela, până. Listing various oils, flours, and other commodities with their market rates.

Cursul losurilor private

din 7 Octomvbre 1896

Table with 3 columns: Valori, comp. vind. Listing private exchange rates for various banks and locations like Basila, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Octomvbre 1896.

Table with 3 columns: Valori, comp. vind. Listing exchange rates for gold, silver, and various currencies like the Hungarian crown and Italian lire.

Cursul pietei Brașov.

Din 10 Octomvbre 1896.

Table with 4 columns: Valori, comp. vind. Listing market prices for various commodities like Banenote rom., Argint român., Napoleon-d'orl, Galbenl, Euble rusescl, Mărci germane, Lire turoesci, Scris. fonc. Albina.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil GregorIU Maior.

Nr. 2883—1896.

PUBLICAȚIUNE.

Articolul de lege XLVI din 1895 a intrat în putere de drept.

În sensul acestei legi comite fiă-care o transgresiune, care:

1) falsifică produse sau articole agronomice;

2) anunță séu vinde articole folosite pentru falsificare;

3) vinde produse sau articole agronomice falsificate;

4) Vinde produse séu articole agronomice, chiar nefiind falsificate, totuși însă sub o astfel de numire, care după proveniență sau natura lor nu li se cuvine;

5) acei cari împedecă organele în controlarea produselor, preparatelor și articolelor agronomice și așume: lapte, preparate de lapte, unșori dela animale și plante, uleiuri, preparatele de aluat din făină sau grâu, miere, paprică, semēnțe de semănat și de iarbă, nutreț de vite și gunoiu etc.

Pedepsa astorfei de transgresiuni este: închisore până la o lună și pedepsă în bani până la 300 fl.

Brașov, în 5 Sept. 1896.

1088.1—2

Căpitanatul orășenesc.

PUBLICAȚIUNE

pentru Garnisóna militară din Brașov sunt a se lifera Victualii de menage pe durata unui an, cu începerea dela 1-a Ianuarie până la 31 Decembre 1897, și anume:

Grupa Nr. 1:

1) Carne de bou, porc, vițel și oie;

2) Untură, slănină;
3) Făină Nr. 3 și Nr. 7 (tipuri de Budapesta);

Grupa Nr. 2:

4) Zarzavaturī, verdețuri, desururi etc.;

5) Jimble (franțele) și sfărîmăturī de jimble;

6) Oțet; și

7) Zahăr.

Pentru articoliī însemnați în Grupa Nr. 1 și Nr. 2, precum și cei de sub punct 6, 7 se dă liferația și separat.

Oferte, provēdute cu vadiu de 50 fl. v. a. și cu mostre sigilate despre tôte articolele sunt a se trimite până în 10 Novembre 1896, la preșidiu (Strada Caterinei Nr. 16).

Informații despre condiții se pot lua dela Administrator, (Spitalul trupelor, Odaia Nr. 13).

Pertractarea ofertelor va avea loc în 15 Novembre a. c., după care se vor avisa oferentii.

Brașov, în 7 Oct. 1896.

Administrația.

Mosiă de vëndare.

O mosiă nobilitară constă-tătoare din 102 jugere, douē case de locuit și dependente necesare de economiă, — aflătoare în comuna **Olt-Bogata**, 3/4 ore depărtare de stațiunea căii ferate **Homorod-Héviz**, **se vinde din mână liberă.**

Pentru informațiuni a se adresa la proprietarul ei: d-l

Nicolae Cretzoi
Bucuresci.
Strada Sălciiilor Nr. 15.

1066.8 9

Nr. 6749—1896.

Publicațiune.

Din partea subscrișului Magistrat se aduce prin acēsta la cunoscință publică, că **Joi în 22 Octomvre 1896 la 10 ore a. m.** în sala comunității **se va ține licitație pentru arendarea pășunitelui de 600 a oilor** din hotarul Sighișorei pe anul 1896/97. Vadiu este de 50 fl. Condițiunile se pot vedea în Cancelaria Magistratului.

Sighișóra, 28 Septemvre 1896.

1084 2—2

Magistratul orășenesc.

Institutul Vautier

Primește eleve pentru a fi instruate în dans.

Cursul se începe cu 20 Octomvre. Strada Castelului Nr. 8.

1086.1—3.

Depou de făină.

Am onórea a aduce la cunoscința on. public, că

Magazia cu făină,

ce am avut de mai mulți ani în Tîrgul grăului, se află acum în str. Michail Weiss nr. 27.

Cu deosebită stimă:

Elias Mayer
din Codlea.

== Avis! ==

Am onóre a încunoscința On. public și on. mea clientelă, că **mi-am strămutat locuința** din strada Négră, în strada Castelului Nr. 23, partere spre stradă, unde se află și

Atelierul meu de pantofărie.

Imi iau voie tot odată a face cunoscut On. public, că prin îndelungata mea praxă câștigată atât în streinătate, cât și aici în Brașov, unde **lucrez ca măestru independent de un șir de ani**, mi-am câștigat încrederea on. public, căruia i-am dat număróse doveđi, că confecționez după măsură tôte soiurile de încălțăminte, din material de prima calitate, durabil, elegant și cu prețuri moderate.

Atrag din nou deosebita atențiune a on. public asupra lucrărilor mele de lux, cari sunt de-o confecțiune elegantă.

Cu tótă stima:

Vasile Ocășianu,
măestru pantofar în Brașov.

2—3

SPIRT contra Reumatismului.

Premiat cu **diplome** și cu **medaliă de aur** la espositia din **Cairo 1895** și la espositia de medicamente din **Londra 1896**. — Analizat de medici și aplicat în spitaluri cu mare succes ca medicament exterior.

Vindecă iute ori și ce vătămare a corpului așa ca **soldina, reuma, ischia, astma** și altele.

Durerea de dinți și cap, o alină în cinci minute.

Prețul unei sticle cu instrucțiunea folosirei **1 corónă**, sticla mai mare **2 coróne 40 filerī**.

Depou principal în BUDAPESTA la farmacia D. Török József Király-uteza Nr. 12 și D. Dr. Egger A. Váci körút Nr. 17, se mai află la tôte farmaciile din capitală, și la cele mai multe din provincie cum și la Producătorul:

Widder Gyula,

farmacist S.-A.-Ujhely Nr. 71.

Comandele din provincie se efectuează punctual.

Se află în **Brașov** la farmacia D-lor Kelemen Ferencz, Ales Jekelius, Schuster K., Roth V. 1030,5—10.

15 bucăți fl. 5.75

ADEVĚR!

Neintrecută și în lumea întregă au făcut mare senzație

Colectia -Austria, care constă din 15 bucăți bijuterii (argintării) splendide,

numai pentru **5 fl. 75 cr.**

un ciasornic Remontoir de aur fason, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 ore), mecanism de precisiune și cu placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt lucrate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat și nu-și perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasornice, dau în scris o garanție de 3 ani.

- 1 lanț fin de aur imitat, panter,
- 2 nasturi de mangete imitat de aur,
- 1 broșe frumos pentru dame,
- 3 nasturi de camușe imitat de aur,
- 1 nastur patent pentru guler,

- 1 ac fin pentru cravate,
- 1 etui pentru ciasornicul de aur fason,
- 1 oglindă de busunar, în ramă,
- 1 ac de bluze aur fason,
- 2 inele, imitat de aur cu brilaute simile și rubine.

Tôte aceste 15 obiecte splendide de bijuterie împreună cu ciasornicul de aur fason costă numai **fl. 5.75**

Trimitere cu rambursă. — La cas de neconveniență se restituie banii.

1083,2—6

Firma de ciasornice:

ALFRED FISCHER, Viena, I Adlergasse Nr. 12.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: **la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratóre etc.**

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în **Sibiu,** Sighișóra și în **Alba-Julia:** la D-l I. E. Misselbacher sen., în **Cluj:** la Segesváry és társai, în **Deva:** la Balog Gyula, în **Oreștie:** la Németh János.

Cu tótă stima:

Administrațiunea isvorului
„MATILDA.“

1025,25—100

JOSEF GYÖRGY,
(comit. Háromszék). **Bodok.** (Transilvania).